

**PROGRAMY INTEGRACJI
i
AKTYWIZACJI SPOŁECZNEJ
na tle
KRYTERIÓW RUCHU CITTASLOW**

dr hab. arch. Krzysztof Skalski, prof. U.J.
*ekspert Polskiej Krajowej Sieci Miast Cittaslow,
członek Międzynarodowego Komitetu Naukowego Cittaslow*

Cieszyn, 28 listopada 2016

SPIS TREŚCI

1. Jakie czynniki - w perspektywie europejskiej - przeciwdziałają integracji społecznej ? (Bruksela: z przygotowań do europejskiej Karty Współodpowiedzialności Społecznej)
2. „ W Polsce nie jest jednak aż tak źle” ..., jak Bruksela ocenia stare kraje Unii, ale przyjęty kierunek jest niekorzystny
3. Teza , a zarazem postulat tej wypowiedzi :

miasta małe i średnie inspirowane przez ruch Cittaslow – mogą być laboratorium tradycyjnych i nowych programów oraz metod integrowania ludności lokalnej

4. Programy integracyjne - w odniesieniu do kryteriów Ruchu Cittaslow
5. Integracja grup społecznych w pracach Cittaslow Polska

Diagnoza stanu społeczeństw europejskich (UE) :

- **rosnące nierówności, ubóstwo i brak bezpieczeństwa,**
- **ostra konkurencja do nieodnawialnych zasobów naturalnych,**
- **ograniczenia w absorpcji odpadów z działalności człowieka,**
- **szybkie zmiany klimatu (!? wciąż kontrowersyjne);**
- **migracja do Europy i obecność potomkowie imigrantów z prawem ubiegania się o pełne uznanie społeczne i polityczne,**
- **długi publiczne: wynik spekulacji na rynkach finansowych,**
- **osłabienie dostępu do ochrony socjalnej, zdrowia, edukacji, mieszkalnictwa i dóbr publicznych w ogóle,**

- presja na rynkach globalnych i krajowych instytucji i społeczności lokalnych
- brak przejrzystości co do decyzji władz i kontroli demokratycznej;
- brak kompleksowej wiedzy na temat wpływu dokonywanych wyborów, co utrudnia realizację polityki zrównoważonego rozwoju;
- powiększenie odległości pomiędzy klasą polityczną i obywatelami,
- deficyt demokracji i form regulowania rynku,
- występowanie wizji krótkoterminowych (podważa zaufanie do instytucji demokratycznych, zwiększa ryzyko przemocy i zagraża spójności społecznej);
- mutacje społeczne i gospodarcze wzmocniane i nagłaśniane przez media, czyli

zachwianie podstawowych źródeł zaufania i spójności społecznej;

Responsabilité sociale partagée

Restituer la confiance et assurer une cohésion sociale durable dans un contexte de transition

Shared social responsibility

Securing trust and sustainable social cohesion in a context of transition

28 Février
1er Mars 2011

Bruxelles
Commission européenne

28 February
1st March 2011

Brussels
European Commission

Contact : irene.malki@coe.int • +33 (0)3 88 41 37 46
http://www.coe.int/t/dg3/conf_fr.asp • <http://ec.europa.eu/social/coresponsibility>

Council of Europe
Conseil de l'Europe

European Commission
Commission européenne

***Rezultat: Europejskie społeczeństwa
oscylują pomiędzy poszukiwaniem
pozytywnej wizji przyszłości a uczuciami
niepewności, niepokoju i utratą zaufania:
to powoduje nieprzewidywalność zmian
społecznych .***

...jak odnieść tę smutną diagnozę do wartości promowanych przez ruch Cittaslow ?

inaczej mówiąc :

- 1. Czy miasta sieci Cittaslow niosą w sobie nadzieję na odnowę spójności i aktywizację społeczności lokalnej ?

- 2. Jak integracja grup społecznych odnosi się do kryteriów ruchu Cittaslow ?

Doświadczenia wskazują , że budowa zaufania do władzy to działania wieloletnie.

Wymagają współpracy różnych opcji politycznych w kontekście spokoju społecznego.

Zmiana postaw z nieufnych na wspierające wspólne projekty i programy wymaga zastosowania instrumentów psychologii behawioralnej , tzw. Behawioralnych Instrumentów Publicznych BIP. To stosunkowo nowy kierunek w zarządzaniu publicznym.

Rekomendacje dla miast i władz terytorialnych ze strony UE :

- **Artykuł 12: Miasta i władze lokalne :**
Władze lokalne, w tym władze miast, dzielnic i wsi są powołane do wspierania przejawów współodpowiedzialności społecznej oraz jej rozwoju -
  - a. **wzmacniania spójności** między celami sprawiedliwości społecznej, środowiskowej i międzypokoleniowej, określonymi w drodze wzajemnego porozumienia oraz wyborów indywidualnych i wyborów instytucjonalnych;
  - b. **ustanawiania mechanizmów zarządzania partycypacyjnego** i „deliberatywnego”, ułatwiających podział odpowiedzialności społecznej przypadającej na poszczególnych aktorów;

c. **opracowania** wraz z innymi szczeblami administracji, **umów, kontraktów**, które ułatwiają powstawanie lokalnych struktur uczestnictwa;

d. **uzyskiwania poparcia mieszkańców** dla projektów tworzonych dla celów publicznych, w szczególności poprzez : ochronę, zachowanie i wzbogacenie dóbr publicznych, krajobrazu, dziedzictwa kulturowego i wszystkich zasobów lokalnych, przyczyniających się do wzmocnienia kapitału, motywacji i **zaufania społecznego**, włączając różnorodność, jaką wnoszą imigranci;

e. **rozwoju polityk lokalnych**, które uwzględniają wkład wszystkich do ochrony i rozwoju spójności społecznej, sprawiedliwego podziału dóbr publicznych (wspólnych), tworzenia zasad sprawiedliwości społecznej, międzypokoleniowej, w odniesieniu do środowiska i a także zapewnienia stronom prawa do negocjacji i do decyzji...

... a jak mają się te wskazania do ich realizacji w Ruchu Cittaslow i w Krajowej Sieci Cittaslow na Warmii i Mazurach ?

Przypomnijmy .....

**Citta
slow
=
jakość
życia**

**6 głównych
obszarów
punktacja
maksymalna = 100**

18

Polityka środowiskowa

20

**Rozwój
miasta /
infrastruktura**

11

**Infrastruktura
techniczna**

15

**Jakość codziennego
życia miejskiego**

16

**Ekonomia, przemysł,
rzemiosło**

18

**Kultura, życie
społeczności i
integracja
społeczna**

Partnerstwa

POLITYKA ŚRODOWISKOWA a **programy integracji grup lokalnych**

Zachowanie jakości powietrza	0
Zachowanie jakości wody	0
Zużycie wody pitnej przez mieszkańców,	0
Kompostowanie miejskich odpadów stałych,	0,
Oczyszczanie ścieków,	0,
Oszczędzanie energii w domach	TAK, program
mieszkalnych i administracji publicznej,	komunalny
Produkcja energii ze źródeł odnawialnych,	TAK, program
Redukcja zanieczyszczenia wizualnego ,	komunalny,
hałasu ulicznego, zanieczyszczenia	Akcja wspólna
światlnego,	0
Zużycie energii elektrycznej przez rodziny,	wspólne
Zachowanie bioróżnorodności,	projekty, grupy
	producenckie

POLITYKA INFRASTRUKTURALNA A INTEGRACJA GRUP SPOŁECZNYCH

- ścieżki rowerowe,**
- parkingi rowerowe,**
- ekomobilność, jako alternatywa dla samochodów**
- usuwanie barier architektonicznych**
- inicjatywy rodzinne (kobiety w ciąży),**
- poprawa dostępności do usług medycznych**
- zrównoważona dystrybucja handlu w centrach miast**
- procent mieszkańców dojeżdżających do pracy**
- wskaźniki opcjonalne**

TAK - STOWARZYSZENIA

TAK - ”

TAK – ”

**TAK – placówki publiczne-
szkoły, przedszkola...**

0 ?

**TAK , ale Minister Zdrowia
najpierw**

TAK – gmina i radni

**Tak – w długiej
perspektywie –przy rozwoju
rynku pracy**

0

JAKOŚĆ ŻYCIA MIEJSKIEGO (wybór) a integracja

Programy integracyjne

-odnowa centrów miast, „mała architektura miejska”, oznakowanie turystyczne, anteny satelitarne, zachowanie krajobrazu miejskiego

inicjatywa samorządu – realizacja - mieszkańcy

-Odnowa i tworzenie publicznych terenów zielonych z drzewami produkcyjnymi i owocowymi,

Inicjatywa samorządu, realizacja – mieszkańcy

- praca w domu, opieka nad dziećmi,

Inicjatywa stowarzyszenia realizacja - mieszkańcy

-Odnowa, tworzenie produkcyjnych terenów zielonych z roślinami produkcyjnymi i

-Grupy producenckie

drzewami owocowymi na obrzeżach miasta

Inicjatywa – samorządu, działania – zrzeszone podmioty gospodarcze

- stworzenie miejsca handlu produktami lokalnymi

PARTNERSTWA

- wsparcie kampanii i działań Slowfood,
- współpraca z innymi organizacjami promującymi żywność naturalną i tradycyjną
- wsparcie dla projektów bliźniaczych na rzecz krajów rozwijających się, które promują filozofię ruchu Cittaslow

- 0, Stowarzyszenie :
Krajowa Sieć Cittaslow

-0, Europejskie Związki
stowarzyszenia kulinarnego

-Ewentualnie Urząd
Marszałkowski.

-0, Krajowa Sieć Miast
Cittaslow-
stowarzyszenie

GOŚCINNOŚĆ, ŚWIADOMOŚĆ, SZKOLENIA

- ich wpływ na integrację w trzecim sektorze i grupach profesjonalnych**
- dobre powitanie, recepcja turystów, oznakowanie, odpowiednia infrastruktura**
- wzrost świadomości operatorów turystycznych i handlowców: przejrzystość ofert i cen**
- dostępność szlaków „slow”**
- szkolenia trenerów dla tematyki Cittaslow**
- edukacja zdrowia, walka z otyłością, higiena**
- edukacja nt znaczenia i promocji ruchu i logo Cittaslow,**
- Wsparcie projektów współpracy z krajami rozwijającymi się , które promują filozofię Slow**

Inicjatywa - Lokalny związek (stowarzyszenie) turystyczny
-Zintegrowane inicjatywy podmiotów gospodarczych w handlu i usługach

Stowarzyszenia lokalne

-Stowarzyszenia lokalne

-0, ewentualnie stowarzyszenie

ROLNICTWO, TURYSTYKA, RZEMIOSŁO

-ich wpływ integracyjny

-ochrona produkcji certyfikowanych wyrobów rzemieślniczych,

Inicjatywa – samorząd,
Realizacja –
stowarzyszenia
Stowarzyszenia

- wykorzystanie lokalnych produktów rolnych w miejskich restauracjach , placówkach szkolnych , itp.

Stowarzyszenia

-edukacja smaku i promocja produktów lokalnych w usługach cateringowych i na użytek domowy,

- zwiększanie dostępności miejsc hotelowych, campingi, pikniki

Inicjatywa samorządow
.realizacja podmioty
gospodarcze
Stowarzyszenia

-Zachowanie i promocja lokalnych wydarzeń kulinarnych

?

-Zakaz (czy ograniczenie) GMO w rolnictwie,

Program międzygminny

- nowe zagospodarowanie dawnych obszarów upraw,

-

**A jak integracja grup społecznych następuje w
praktyce lokalnej...**

**... w Krajowej Sieci Cittaslow Warmii i
Mazur ?...**

...integracja młodzieży poprzez najpiękniejsze sporty, jak np..
wspólne

Integracja poprzez dziedzictwo kulturowe

Supported by a grant from
Iceland, Liechtenstein and Norway
through the EEA Financial Mechanism

Projekt "Ginący zabytek- -ratowanie Sanktuarium w Świętej Lipce"

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein oraz Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego w wysokości 85 % kosztów kwalifikowalnych

Pozostałe instytucje finansujące:

lokalne: Gmina Reszel - 5% kosztów kwalifikowalnych

centralne: Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego - 10% kosztów kwalifikowalnych

Całkowite koszty kwalifikowalne projektu - 2.468.168 Euro .

The Project "Vanishing monument - saving the Sanctuary in Święta Lipka"

Supported by a grant from Iceland, Liechtenstein and Norway through the EEA Financial Mechanism of 85% of the eligible expenses.

Other co-financing units:

local: City Council of Reszel - 5% of eligible expenses

central: Ministry of Culture and National Heritage - 10% of eligible expenses

Total eligible expenses of project - 2.468.168 Euro.

Spektakle, festiwale, imprezy plenerowe – miejsca integracji

... integracja poprzez imprezy i festiwale ...

Festyny, wystawy, spektakle – miejsca integracji

Integracja zawodowa poprzez rozwój rynku pracy w budownictwie, turystyce i hotelarstwie...

integracja poprzez kiermasze i targowiska ... (każdy ma tu swoje sprawy i wie po co przychodzi...)

...przestrzenie publiczne przyjazne dla integracji

... integracja w przyjaznych przestrzeniach publicznych

10 10

Cukiernia
Lodziarnia

RESTAURACJA

TYSKIE

zbi
bankomat

policeja

Przestrzeń publiczna – rynek, plac, skwer... w miasteczku

„Przestrzeń dospelczna”

cittaslowe

Przykład : Mikołajki w lecie

KSIĘGARNIA

SKLEP "Ania"

it

Wapirniko
Kupimsternic

RANCH
LAW OFFICE
PROBATION SERVICE

12
11
10
9
8
7
6
5
4
3
2
1

Avanti

FRYZJER

Pizzeria

P

KIOSK Eliza
Prasa Zdobniki Kosmetyki
Ciepianki Papierowa

VIDEO
SAT

Silit

POLICE
POLICE
POLICE

D&G
D&G

KANTOR

**Zieleń miejska
„prospołeczna”**

VLIA
BICENTENAIRE
DU
PREMIER VOL HUMAIN
1783 - 1983

Zieleń miejska jako teren wystawowy i przestrzeń integracyjna (La Gacilly, FR.)

Zieleń miejska – przestrzeń ekspozycji i integracji (La Gacilly, FR)

Zieleń publiczna – miejsce odpoczynku i integracji (Nantes, FR)

**... integracja historyczna i elitarna
(w kilkugwiazdkowym hotelu...)**

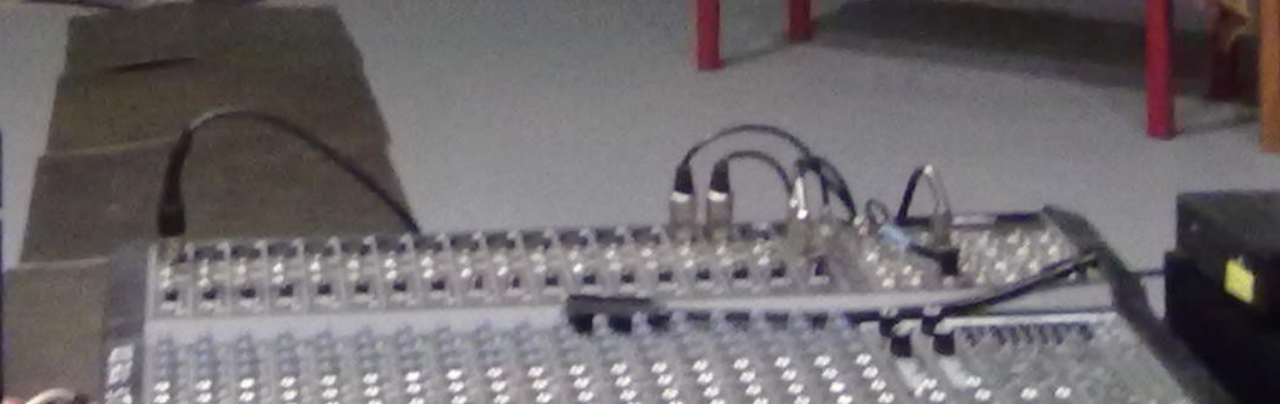

... integracja poprzez wspólne tematy lokalne : Centrum Kultury w Rynie : temat wiedza o CHLEBIE – inicjatywa 30 gospodyń i Prezesa Piekarni Lokalnej – degustacja i przepisy !!!

CHLEB
CHLEB

Ryńskie Centrum Kultury

Integracja tradycyjna poprzez „zawracanie głowy nogami” czyli taniec

...integracja w przyjaznych przestrzeniach krajobrazowych

Integracja poprzez czynne uprawianie sportu...

WZK
SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WARMIŃSKO - MAZURSKIEGO

MINISTERSTWO
SPORTU I TURYSTYKI

GMINA
RYN

**BUDOWA KOMPLEKSU BOISK SPORTOWYCH
W RYNIE PRZY UL. HANKI SAWICKIEJ**

**INWESTYCJA WSPÓLFINANOSWANA W RAMACH
PROGRAMU "MOJE BOISKO - ORLIK 2012"
ZE ŚRODKÓW:**

BUDŻETU PAŃSTWA	500 000,00 PLN
BUDŻETU WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO - MAZURSKIEGO	333 000,00 PLN
BUDŻETU GMINY RYN	561 867,93 PLN
SŁĄKOWITA WARTOŚĆ ZADANIA	1 394 867,93 PLN

SAWONCZYSTWA
WARMIŃSKO - MAZURSKIEGO

MINISTERSTWO
SPORTU I TURYSTYKI

OSIEDLE
RYN

**BUDOWA KOMPLEKSU BOISK SPORTOWYCH
W RYNIE PRZY UL. HANKI SAWICKIEJ**
**INWESTYCJA WSPÓLFINANOSWANA W RAMACH
PROGRAMU "MOJE BOISKO - ORLIK 2012"**
ZE ŚRODKÓW:

BUDŻETU PAŃSTWA	500 000,00 PLN
BUDŻETU WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO - MAZURSKIEGO	333 000,00 PLN
BUDŻETU GMINY RYN	561 867,93 PLN
CAŁKOWITA WARTOŚĆ ZADANIA	1 394 867,93 PLN

